

JĘZYKOZNAWSTWO

RAFAŁ SIDOROWICZ*

ORCID: 0000-0001-7856-7988

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego

O JĘZYKU W SERWISIE INTERNETOWYM MINISTERSTWA ŚRODOWISKA¹

Internet, jako rozpowszechniony system komunikacyjny, jest od lat nie tylko medium wykorzystywanym w indywidualnych kontaktach międzyludzkich, ale także platformą umożliwiającą sprawniejsze funkcjonowanie instytucji. Stworzenie w cyberprzestrzeni miejsca, które jest owych instytucji wirtualną reprezentacją, pozwala petentom w wygodny sposób pozyskiwać informacje i korzystać z rozmaitych usług. Tworzenie e-urzędów nie zwiększyło jednak intensywności kontaktów na linii petent – urząd (relacje te bowiem z natury mają bezpośrednią formę), ale znacznie zmieniło ich charakter. Zastosowanie pośrednictwa elektronicznego sprawia, że obywatel „unieależnia się w dużym stopniu od trybu funkcjonowania urzędu, a więc zyskuje znacznie większą elastyczność w kontaktach z reprezentantami władz publicznych. W efekcie pozycje obydwóch rodzajów podmiotów (urząd – obywatel) ulegają zrównoważeniu” (Porębski, 2008, s. 147).

Tę właściwość (i korzyści z niej płynące) dostrzegło także Ministerstwo Środowiska, dla którego podstawową formą istnienia i komunikowania w przestrzeni medialnej jest oficjalna strona internetowa, znajdująca się pod adresem www.mos.gov.pl. Jest to witryna składająca się ze strony głównej i szeregu podstron, której treści są na bieżąco wprowadzane przez pracowników ministerstwa. Całość zasobów tworzą nie tylko dane statyczne, ale także moduł aktualizowanych na bieżąco wiadomości oraz elementy interaktywne, co sprawia, że mamy do czynienia właściwie z serwi-

* Rafał Sidorowicz – adiunkt w Instytucie Polonistyki, Kulturoznawstwa i Dziennikarstwa Uniwersytetu Szczecińskiego; e-mail: rafal.sidorowicz@usz.edu.pl.

¹ Niniejszy tekst powstał na potrzeby raportu *Sprawozdanie ze stanu ochrony języka polskiego w latach 2010–2011*, opracowywanego przez zespół powołany przez Radę Języka Polskiego przy Prezydium PAN.

sem internetowym, który jest oficjalnym miejscem prezentacji samego ministerstwa, zawiera więc przede wszystkim podstawowe informacje dotyczące tej instytucji (np. jej charakterystykę, dane adresowe, dane osobowe pracowników), publikuje komunikaty i umożliwia kontakt e-mailowy z poszczególnymi działami urzędu.

Nazwa „serwis”, którą posługują się sami autorzy strony, jest jak najbardziej uzasadniona, ponieważ strona ministerstwa nie pełni jedynie funkcji oficjalnej strony instytucji. Oprócz informacji podstawowych można w niej bowiem znaleźć różnorodne treści poświęcone środowisku naturalnemu i liczne odnośniki do zasobów zewnętrznych – baz danych, archiwów, powiązanych tematycznie innych stron internetowych. W obrębie strony obecny jest więc hipertekstowy typ komunikacji, w którym formą podawczą jest przede wszystkim monolog (Grzenia, 2004, s. 24) – treści są statyczne, choć serwis umożliwia także nawiązanie dialogowej komunikacji z odbiorcą².

Większość tekstów znajdujących się w obrębie serwisu ma informacyjny, oficjalny charakter. Są one rozmieszczane przede wszystkim w sześciu przestrzeniach serwisu, do których prowadzą zakładki o nazwach: *Ministerstwo*, *Prawo*, *Środowisko*, *Programy*, *Fundusze Europejskie*, *Ogłoszenia*. Wymienione podstrony służą nie tylko uporządkowaniu tematycznemu tekstów, ale także ich hierarchizacji.

Język i styl komunikowania w głównej części serwisu

Najważniejsze informacje dotyczące urzędu znajdują się w zakładce *Ministerstwo* – są to m.in. dane osobowe pracowników, wykazy komórek organizacyjnych urzędu, organów doradczych, spisy majątku, odnośniki prowadzące do rozmaitych rejestrów i ewidencji. Wszystkie te zasoby zostały przejrzysto opisane i wyeksponowane tak, aby potencjalny czytelnik strony nie miał kłopotu z dotarciem do potrzebnej informacji. Widoczna jest tu jedna z typowych cech stylu urzędowego – standaryzacja tekstów. Objawia się ona przede wszystkim w powtarzalności niektórych form (dodatkowo wyodrębnianych graficznie), np:

Ponadto Ministerstwo Środowiska, będąc urzędem administracji rządowej, funkcjonuje w oparciu o zasady określone w:

- ustawie z dnia 21 listopada 2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 227, poz. 1505, ze zm.),
- ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, ze zm.),
- ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.)³.

2 Przede wszystkim poprzez liczne odnośniki do poczty e-mailowej.

3 Wszystkie cytaty pochodzą ze strony www.mos.gov.pl (1.06.2012–1.08.2012).

Powtarzanie wybranych sformułowań podyktowane bywa niekiedy dążeniem do precyzji przekazu:

Przyjmowanie i rozpatrywanie skarg i wniosków odbywa się z zachowaniem i przestrzeganiem przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków. Skargi i wnioski wpływające do ministerstwa ewidencjonuje się w centralnym rejestrze skarg i wniosków, prowadzonym przez Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego.

W powyższym przykładzie *skargi i wnioski* to formuła, która użyta została czterokrotnie w zaledwie dwóch zdaniach, ponieważ osoba komponująca tekst uznała, że należy dodatkowo wskazać, czego dotyczy wspomniane w tekście rozporządzenie i do czego odnosi się *centralny rejestr*. W konsekwencji zdanie zawiera powtórzenia, nie pozostawiając żadnych informacyjnych wątpliwości.

Standaryzację widać także w licznych informacjach, które opisują niektóre działania urzędu. Budowa tych tekstów jest ujednolicona, zazwyczaj tworzona jest bowiem rama tekstowa, której celem jest uporządkowanie przekazu. Przykładem mogą być informacje o kontrolach przeprowadzanych przez przedstawicieli ministerstwa, które zawsze zamieszczane są w określonym porządku: nazwa jednostki kontrolowanej, data kontroli i jej podstawa prawna, tematyka kontroli, data zamieszczenia notki:

„Zespół Szkół Leśnych im. Romana Gesinga w Zagnańsku

Kontrola problemowa przeprowadzona w dniach od 9–11 lutego 2010 r. na podstawie Upoważnienia Nr 1/2010 r. z dnia 27 stycznia 2010 r. Pana Janusza Zaleskiego Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska.

Tematyka

Baza dydaktyczna szkoły, realizacja zadań w zakresie monitoringu wizyjnego oraz realizacja zaleceń „Sanepidu”, stan bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa przeciwpożarowego, a także przestrzeganie przepisów prawa w wybranych obszarach działalności dydaktycznej wychowawczej i opiekuńczej i innej działalności statutowej szkoły. 2010-05-26.

Mamy tu więc do czynienia z charakterystycznym dla stylu urzędowego tworzeniem schematów tekstowych. Porządkują one głównie treści mające związek z powtarzalnością opisywanej sytuacji. Charakterystyczne dla organizacji tekstów umieszczanych na stronie Ministerstwa Środowiska są także wyliczenia, które pomagają precyzować przekaz, np.:

Komisja zajmuje się:

- oceną prawidłowości sporządzania projektów i dokumentacji geologicznych złóż kopalin oraz innych opracowań z zakresu gospodarki zasobami kopalin
- opiniowaniem przepisów dotyczących projektowania i wykonywania prac geologicznych oraz dokumentowania złóż kopalin.

Odejście od precyzji komunikowania ujawnia się w tym dziale (strony ministerstwa) tylko w jednym krótkim tekście o charakterze motta, znajdującym się na pierwszej podstronie, zatytułowanej *Misja i Wizja*:

MISJA:

Ministerstwo Środowiska, poprzez współtworzenie polityki państwa, troszczy się o środowisko w Polsce i na świecie oraz wpływa na długofalowy, realizowany z poszanowaniem przyrody i praw człowieka rozwój kraju tak, aby uwzględnić potrzeby zarówno współcześnie żyjących ludzi, jak i przyszłych pokoleń.

WIZJA:

Ministerstwo Środowiska jest nowoczesną, profesjonalną, darzoną zaufaniem społecznym instytucją, racjonalnie zarządzającą zasobami naturalnymi, dbającą o edukację ekologiczną społeczeństwa oraz otwartą na współpracę w zakresie ochrony środowiska.

Oba te dość rozbudowane zdania nie mają cech stylu urzędowego, ale ich wartość komunikacyjna dla potencjalnego czytelnika też nie jest wysoka. Nie ulega wątpliwości, że nadrzędnym celem tych tekstów jest prezentacja wartości i jakości ministerstwa, nie zaś rzeczowe informowanie o jego pracy. Opisy te mają charakter promocyjny (a ściślej autopromocyjny), stąd też wyraźnie odwołują się do wartości i zjawisk postrzeganych pozytywnie (troska o środowisko, poszanowanie przyrody, prawa człowieka, zaufanie, racjonalność, edukacja, otwartość). Charakterystyczne jest, że zamierzenia ujęte jako „wizja” (np. nowoczesność, profesjonalność urzędu) formułowane są w czasie teraźniejszym (*Ministerstwo Środowiska jest...*). Stan pożądaný staje się więc rzeczywistością wykreowaną przez język. Obie te cechy (uwypuklenie wartości kosztem znaczenia słów i magia językowa, czyli tworzenie rzeczywistości słowem) zalicza się do właściwości nowomowy (Głowiński, 1993, s. 165). Należy jednak zaznaczyć, że w tym przypadku nie mamy do czynienia z propagandowym użyciem języka, a jedynie z promowaniem urzędu i wyrażeniem idei, które przyświecają jego pracy. Dlatego też pewna ogólnikowość przytoczonego tekstu jest uzasadniona, trudno byłoby w lakonicznej formie ująć całe spektrum działań ministerstwa.

Urzędowy, oficjalny charakter przekazu w omawianym dziale sprzyja częstemu używaniu słownictwa dotyczącego przede wszystkim samego ministerstwa. Są to określenia stanowisk i funkcji osób w nim pracujących, np.: *minister, sekretarz, podsekretarz, dyrektor, szef, zastępca*. Często używa się nazw odnoszących się do struk-

tur urzędu: *kierownictwo, gabinet, departament, biuro, organ, komisja, rada*. Wymóg precyzjności w komunikowaniu urzędowym sprawia, że wyrazy te prawie zawsze są dookreślane zgodnie z nomenklaturą obowiązującą w ministerstwie: *Podsekretarz Stanu, Dyrektor Generalny, Szef Gabinetu Politycznego Ministra, Biuro Ministra, Departament Funduszy Europejskich, Komisja Zasobów Kopalin, Rada Leśnictwa*.

Zasada podawania pełnych nazw zachowana została nawet w adresach mailowych, widniejących w zakładce *Kontakty*. Każdy adres zbudowany jest według tej samej zasady: identyfikator użytkownika odpowiada nazwie danej komórki lub pełnemu imieniu i nazwisku adresata: *Departament.Zasobow.Wodnych@mos.gov.pl, Biuro.Kadr.i.Szkolen@mos.gov.pl, Monika.Dziadkowiec@mos.gov.pl*.

Przyjęcie takiej formuły umożliwi potencjalnemu nadawcy e-maila jednoznaczne przyporządkowanie adresu do konkretnego odbiorcy. Nawet adresy, które nie kierują do działów i osób, lecz spełniają określoną funkcję, zawsze sygnalizują to w swoim identyfikatorze. Adres ogólny, służący petentom do pozyskiwania informacji, zawiera identyfikator *info*, a adres przeznaczony dla dziennikarzy ma identyfikator *media*.

W serwisie pojawia się także leksyka związana z dokumentami, do których odsyłany bywa obywatel: *archiwum, baza danych, ewidencja, inwentaryzacja, rejestr, spis, wykaz*. W zakładce *Prawo* dominują określenia (także gatunkowe), charakterystyczne dla stylu prawnego-urzędowego: *podstawa prawna, akt prawny, wyjaśnienie do przepisów, ustawa, zawiadomienie, sprawozdanie, rozporządzenie, obwieszczenie*. Zazwyczaj są to jednak odnośniki do pełnych dokumentów prawnych, znajdujących się w zasobach strony.

W serwisie wykorzystuje się niektóre gatunki typowe dla stylu urzędowego. Oprócz pojawiających się na bieżąco urzędowych ogłoszeń, znaleźć można np. oficjalne zawiadomienia. Mają one ustabilizowaną strukturę, określa się w nich rodzaj komunikatu oraz temat (*Zawiadomienie o...*) i wskazuje nadawcę (np. *Minister Środowiska wspólnie z...*):

Zawiadomienie o rozpoczęciu konsultacji społecznych Strategii Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

Minister Środowiska wspólnie z Ministrem Gospodarki informują o rozpoczęciu konsultacji społecznych Strategii Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko.

Treść obu dokumentów wraz z formularzami składania uwag zostały zamieszczone na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki (www.mg.gov.pl) oraz Ministerstwa Środowiska (www.mos.gov.pl).

Niektóre teksty mają charakter polemiczny, są to przede wszystkim publikacje o charakterze wyjaśnień urzędowych, odnoszących się do innych artykułów prasowych, internetowych itd. W ich nagłówku również określa się rodzaj i tematykę

notatki (np. *Wyjaśnienie do artykułu pt.*) a akapit wstępny (poprzedzający samo wyjaśnienie) zawiera szczegółową informację o komentowanym materiale:

Wyjaśnienie do artykułu „Podwyżka cen za śmieci nie pomogła ekologii!”

Nawiązując do artykułu p. Magdaleny Kozmany „Podwyżka cen za śmieci nie pomogła ekologii”, który ukazał się w „Rzeczpospolitej” 4 września 2009 r., uprzejmie wyjaśniamy, że:

W obecnie funkcjonującym systemie gospodarki odpadami właściciele nieruchomości ponoszą opłatę za usługę odbioru zgromadzonych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych. Wysokość tej opłaty jest uzależniona od ilości przekazywanych odpadów oraz kosztów ich zagospodarowywania [...].

Serwis publikuje także informacje opisane jako *Curriculum Vitae*, które przybliżają sylwetki najważniejszych pracowników ministerstwa. Do komunikowania elektronicznego Ministerstwo Środowiska wykorzystuje na swoich stronach także gatunki internetowe. Przykładem może być poradnik internetowy *Najczęściej zadawane pytania* (ułożony na kształt popularnego w serwisach FAQ – Frequently Asked Questions), a także *Newsletter* – biuletyn zawierający najważniejsze informacje publikowane w serwisie, który rozsyłany jest do subskrybentów. Obie te formy zalicza się do internetowych gatunków tekstów (Grzenia, 2006, s. 155, 164).

Nieco inny charakter mają treści zamieszczane na podstronach *Środowisko*, *Programy* i *Fundusze Europejskie*. Celem tych tekstów nie jest bowiem prezentowanie samego urzędu, tylko opisywanie tego wszystkiego, co podlega jego kompetencji. Liczne są tu hiperlinki, prowadzące do dokumentów prawnych (wykazów, konwencji, regulacji itp.) i innych stron internetowych. W rezultacie charakterystyczne dla tych podstron jest użycie skrótowców, odnoszących się do rozmaitych terminów i pojęć. Głównie stosowane są skrótowce⁴ oznaczające:

- terminy naukowe, np. *GMO* (‘organizm genetycznie zmodyfikowany’), *LMO* (‘żywy zmodyfikowany organizm’),
- nazwy dokumentów, np. *dyrektywa IED* (‘dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych’), *dyrektywa IPPC* (‘dyrektywa w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli’),
- nazwy programów, inicjatyw, np. *PPK* (‘Przejściowy Plan Krajowy’), *EMEP* (‘program monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie’), *POIiŚ* (‘Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko’),
- nazwy instytucji, np. *KE* (‘Komisja Europejska’), *MŚ* (‘Ministerstwo Środowiska’).

4 Także te utworzone od nazw w wersji angielskiej.

Dużą grupę leksykalną tworzą w opisywanych zakładkach wyrazy i połączenia wyrazowe dotyczące środowiska naturalnego i jego zasobów: *atmosfera, geologia, surowce, odpady, ścieki, odnawialne źródła energii, gospodarka wodna, grunty leśne*. Na stronie często używany jest rzeczownik *ekologia*, jednak największą frekwencję ma tu przymiotnik *ekologiczny*, jest bowiem przydawką niezwykle produktywną⁵, występuje także przy rzeczownikach abstrakcyjnych, np. *polityka ekologiczna, świadomość ekologiczna*.

Mnogość nazw projektów, kampanii, umów międzynarodowych wymusza zamieszczanie na stronie informacji o charakterze definicji i wyjaśnień. Zazwyczaj są to teksty dość zwarte, ujmujące istotę opisywanego hasła. Wymusza to pewną ogólnikowość opisu, ale pozwala na skrótową prezentację zagadnienia, np.:

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska.

Nieco inny sposób definiowania daje się dostrzec w działach poświęconych konkretnym obszarom związanym ze środowiskiem naturalnym. Używany tu jest styl naukowy, a właściwie jego odmiana popularnonaukowa (Gajda, 1993, s. 181). Zamieszczane definicje są zbliżone w formie do tekstów encyklopedycznych. Nie zawierają zbyt wielu terminów, napisano je w sposób przystępny dla odbiorcy niewyspecjalizowanego w danej dziedzinie:

Co to są osuwiska?

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. [...] Osuwanie następuje nagle i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania [...].

Mniej urzędową i oficjalną formę mają natomiast te teksty, których celem jest popularyzowanie wiedzy o ekologii i edukowanie obywateli. W dziale *Edukacja ekologiczna* ministerstwo zamieszcza materiały dotyczące wiedzy o ochronie środowiska. Teksty tu zawarte charakteryzują się częstym językowym uobecnianiem nadawcy i odbiorcy. Już w pierwszym, wprowadzającym zdaniu, buduje się relację nadawczo-odbiorczą, która daleka jest od oficjalnego stylu: *Odwiedzaj nas regular-*

5 Wyszukiwarka na stronie ministerstwa pokazuje ponad 230 użyczeń w tekstach serwisu.

nie, aby dowiedzieć się więcej o ochronie przyrody. Następuje więc wyraźnie skrócenie dystansu między urzędem (określanym jako *my*, np. *zachęcamy do udziału, nasze działania pokazują, życzymy milej lektury*) a obywatelem, do którego ministerstwo zwraca się w sposób bezpośredni. Zastosowanie w tych zwrotach drugiej osoby liczby pojedynczej dodatkowo indywidualizuje odbiorcę, nie jest to już każdy obywatel, przeciętny petent, tylko konkretna osoba, z którą nawiązuje się kontakt: *Wykorzystaj nasze materiały o ochronie przyrody i koniecznie weź udział w konkursach (...)*.

Wypadałoby jednak zauważyć pewien brak konsekwencji w tym zakresie, ponieważ niektóre teksty w omawianym tu dziale, podobnie jak w większości pozostałych części serwisu, mają wyższy stopień oficjalności – o urzędzie i jego działaniach mówi się często bezosobowo (*Pod hasłem „Zaczynamy od siebie” w Ministerstwie Środowiska prowadzone są wewnętrzne akcje edukacyjne, mające na celu promowanie dobrych nawyków wśród pracowników*), a także w trzeciej osobie (*Ministerstwo Środowiska chce obudzić w społeczeństwie ducha poszanowania środowiska naturalnego*).

Mniej urzędowy charakter ma również język używany w publikowanych na bieżąco informacjach w dziale *Aktualności*. Są tu teksty informacyjne, jednak skomponowane tak, że przypominają wiadomości prasowe. Opatrzono je tytułami, które przypominają tytuły notatek gazetowych: *Polityczny klimat na wysokim szczeblu; Rolnictwo na ratunek klimatowi; Co Polacy myślą o bioróżnorodności?; PCB musi odejść*. Informacje podaje się przystępnie, zdarza się też, że pisane są w lekkim tonie, co ma podnieść atrakcyjność przekazu, np.

Uwaga – w październiku strażacy będą gasić palące problemy ekologiczne w całej Polsce, natomiast anioły wyjdą na ulice małych miasteczek i wsi aby nauczać, a to tylko przedsmak tego, co nastąpi. Ministerstwo Środowiska rozpoczyna realizację kolejnego etapu kampanii „Nie zaśmiecaj swojego sumienia” rozprawiającej się z problemami związanymi ze śmieciami: ich paleniem w domowych piecach, wywożeniem do lasu czy unikiem segregacji.

W treści wiadomości daje się również zauważyć pewien odcień emocjonalności, wykorzystywane są tu np. wykrzyknienia (*Zorganizowany przez Ministerstwo Środowiska konkurs pt. „Skarby Puszczy Białowieskiej” jest już rozstrzygnięty!, Koniec dzikich wysypisk w lasach i przy drogach. Początek segregacji odpadów!*) a także sformułowania wartościujące (*Dynamika zmian w tym obszarze jest ogromna; Po pierwszym tygodniu negocjacji nastroje wśród negocjatorów są bardzo mieszane, Śmieciowa rewolucja*) i pytania retoryczne (*Czy nasze gminy mają szansę być bardziej ekologiczne po niedzielnych wyborach?*). Zaakcentowana tu subiektywność przekazu wpisuje się w modny obecnie trend w komunikowaniu medialnym. Podawanie informacji z jednoczesnym ich wartościowaniem, zamieszczanie sądów i nieukrywanie

subiektywizmu ma często aktywizować odbiorcę i zwiększać zakres oddziaływania na niego (Nowak, 2006, s. 253).

Komunikowanie przez portal społecznościowy Facebook

Sposobem, który Ministerstwo Środowiska wykorzystuje do nawiązania mniej formalnego kontaktu z obywatelami, jest publikowanie wpisów w portalu społecznościowym *Facebook*⁶. Pojawiają się tu głównie informacje o najważniejszych wydarzeniach, promocjach i kampaniach oraz teksty o charakterze edukacyjnym. Wpisy nie ograniczają się jednak tylko do informowania. Ministerstwo wykorzystuje także jedną z najważniejszych cech portalu społecznościowego – możliwość nawiązania komunikacji z użytkownikami sieci. Wiele informacji podano w taki sposób, aby sprowokować odbiorcę do wejścia w interakcję, np. przez dodanie komentarza:

Braliście udział we wczorajszym Dniu Bez Samochodu? Pozostawienie czterech kółek ma swoje zalety. Dla nas najważniejsze jest dbanie o środowisko i oszczędność pieniędzy. A Was co najbardziej przekonują do zmiany transportu?

Język tych wpisów to polszczyzna ogólna, nie pojawia się tu terminologia ani sformułowania urzędowe. Jest to całkowicie zrozumiałe, ponieważ celem stworzenia takiej strony na *Facebooku* jest dotarcie do potencjalnie największej i jak najbardziej zróżnicowanej grupy odbiorców. Mimo że profil Ministerstwa ma charakter oficjalny, to dystans między urzędem a obywatelem zostaje zminimalizowany do relacji my – wy:

Mamy nadzieję, że w ciągu tego tygodnia pokazaliśmy Wam, że małe zmiany w życiu mają wielkie znaczenie dla naszego środowiska. Pamiętajcie o nich przez cały rok!

Nawet we wpisie skierowanym do konkretnej grupy dorosłych odbiorców urząd zwraca się do w drugiej osobie liczby pojedynczej:

Jesteś nauczycielem? Chcesz wygrać 3000 zł? Przygotuj scenariusz lekcji dla szkoły ponadgimnazjalnej w konkursie Ministerstwa Środowiska „Lekcja zmieniania świata”.

Forma wpisów ministerstwa na Facebooku świadczy o tym, że nadawca komunikatu ma świadomość, jakiego medium używa. Serwis skupia przede wszystkim użytkowników młodych, którzy preferują treści zwięzłe i atrakcyjne. Stąd też notki

6 Profil Ministerstwa Środowiska pojawił się na Facebooku w lutym 2010 r., a prowadzi do niego odnośnik z głównej strony serwisu ministerstwa.

ministerstwa są krótkie, w tekście jest wiele zdań pojedynczych, zdarzają się też treści żartobliwe:

Kto ma dzieci ten wie, że czasami przejście z nimi 10 metrów bardziej przypomina wyprawę dookoła świata niż spacer:)

Najwyższy czas na zmianę ogumienia. Jutro startujemy z Europejskim Tygodniem Zrównoważonego Transportu. Popraw swoją motorykę, na parkingu zostaw brykę!

Poprawność językowa

Styl urzędowy tekstów publikowanych w serwisie przejawia się w dążeniu do uszczergóławiania informacji. Wykorzystywane są zdania z rozbudowanymi członami wtrąconymi, co często zaburza szyk i sprawia kłopoty interpunkcyjne. W poniższym zdaniu wystarczyło rozdzielić części składowe jednym przecinkiem (przed *powołanym rozporządzeniem*), jednak autor tekstu zdecydował się na wtrącenie, co w konsekwencji zaburzyło szyk zdania i zmniejszyło jego czytelność:

Ministerstwo Środowiska jest urzędem administracji rządowej powołanym, rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 października 1999 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Środowiska (Dz.U. Nr 91, poz. 1017), do obsługi Ministra Środowiska.

Brak przecinka zamykającego wtrącenie jest błędem, który występuje w analizowanych tekstach dość często:

W przedostatnim dniu polskie, a przez to unijne stanowisko [**brak przecinka**] wzmocniło przybycie do Kopenhagi szefów unijnych rządów i państw [...].

Cel konkursu, jakim było zainteresowanie dzieci i młodzieży puszczańską przyrodą [**brak przecinka**] został osiągnięty – uczniowie z powiatu hajnowskiego stworzyli w sumie ponad 400 wyjątkowych prac.

W niektórych zdaniach nie wydziela się przecinkiem imiesłowowych równoważników:

Tworząc swój profil [**brak przecinka**] każdy z użytkowników zobowiązuje się, że przez najbliższe dwa miesiące będzie przestrzegał deklaracji Klimatolubnego, co jest równoznaczne z stosowaniem się do zasad ekologicznego stylu życia.

Mając głęboką świadomość bogactwa i zróżnicowania dziedzictwa geologicznego Polski oraz drzemiącego w nim potencjału geoturystycznego [**brak przecinka**] podjęliśmy starania o wyeksponowanie walorów estetycznych, naukowych kulturowych oraz kolekcjonerskich przyrody nieożywionej.

Autorzy tekstów nie rozdzielają czasem także zdań składowych:

Aby przyłączyć się do grona użytkowników serwisu i stać się KLIMATOLUBNYM [**brak przecinka**] wystarczy założyć konto na portalu społecznościowym.

W ramach kampanii do stycznia 2010 roku będą również emitowane spoty telewizyjne, w których Edyta Górniak, Szymon Majewski i Otylia Jędrzejczak przypominają [**brak przecinka**] jak przez niewielką zmianę codziennych nawyków można zrobić wiele dobrego dla klimatu.

Jak wskazano powyżej [**brak przecinka**] są oni zobligowani do tworzenia sieci zbierania pojazdów, w przypadku niedopełnienia tego obowiązku [**brak przecinka**] muszą wpłacić opłatę za brak sieci.

W niektórych wypowiedziach daje się zauważyć nagromadzenie omawianych błędów:

Ministerstwo Środowiska, podobnie jak pozostałe resorty [**brak przecinka**] przygotowuje się do sprawowania prezydencji [**brak przecinka**] realizując poszczególne zadania ujęte w „Programie Przygotowań RP do Objęcia i Sprawowania Przewodnictwa w Radzie UE”, przyjętym przez Radę Ministrów w styczniu 2009 r.

W powyższym zdaniu nie zastosowano przecinka zamykającego wtrącenie *podobnie jak pozostałe resorty*, brak także przecinka przed imiesłowem. Rozbudowanie ostatniego członu, który odnosi się do *Programu Przygotowań* a nie do *Ministerstwa Środowiska*, sprawia, że zachwiana została również przejrzystość całego zdania.

Zamieszczanie nadmiernej ilości informacji w obrębie jednego rozbudowanego zdania prowadzi niejednokrotnie do powstawania konstrukcji wykolejonych. Przykładem może być poniższe zdanie złożone. Pojawiający się w nim zaimek *który* odnosi się do różnych rzeczowników:

Negocjacje, **które** potrwać do piątku i zakończą się obradami tzw. segmentu wysokiego szczebla, na **którym** spodziewanych jest ponad 120 głów państw i szefów rządów, zmieniając jednocześnie charakter negocjacji z merytorycznych, **które** dominują na początku, na polityczne.

W omawianym materiale niekonsekwentnie i błędnie stosowany bywa cudzysłów. W niektórych zdaniach bez uzasadnienia wyróżnia on wyrazy użyte przenieśnie:

Wzrasta też ilość odbieranych odpadów komunalnych (od 30 do 50%) – nie „**opłaca się**” nielegalnie pozbywać odpadów w lasach czy rowach.

Zyskujemy więc „**świeże**” dane sami nie ponosząc za nie kosztów.

Podobnie jest w przypadku określeń obiegowych, które nie dość, że bywają ujmowane są w cudzysłów, to jeszcze dodatkowo opatrywane są skrótem *tzw.*:

Tzw. „dyrektywa węglowodorowa” nakazuje równe traktowanie wszystkich podmiotów, bez preferencji dla polskich firm.

Być może tworzący takie zdania urzędnik ma poczucie, że wyrazy użyte w przenośni nie mieszczą się w konwencji stylu urzędowego i mogą obniżyć rangę tekstu. Stąd też sygnalizuje cudzysłowem umowność określonego sformułowania. Jednak w wielu innych zdaniach często pojawiają się wyrazy przenośne i nie są one ujmowane w cudzysłów, np. w poniższym przykładzie technologii nazwane są *ambasadorami* (ponieważ promują Polskę za granicą):

W pierwszej edycji projektu (od listopada 2009 r.) wyłoniono 13 laureatów – technologii, które stały się **ambasadorami** Polski na międzynarodowych rynkach.

W analizowanych tekstach błędnie używany bywa przyimek *dla*. W zdaniu *Dla turystów udostępniono 129 ścieżek dydaktycznych oraz 3 243 km szlaków turystycznych* zastosowano konstrukcję *udostępnić dla kogo*, zamiast *udostępnić komu*, a w zdaniu (...) *umowa na sprzedaż tych jednostek dla Irlandii jest gotowa do podpisania przez wszystkie jej strony* wystarczyłoby użyć konstrukcji *sprzedawać komu*. Liczne uchybienia dotyczą także użycia sformułowania *odnośnie do czegoś*, które w tekstach serwisu najczęściej miewa niepoprawną postać *odnośnie czegoś*:

Natomiast **odnośnie spekulacji** na temat sprzedaży przez Polskę jednostek emisji CO₂ w systemie ONZ informujemy, że [...]

Przekazywanie do Departamentu Prawnego [...] stanowisk **odnośnie udziału** Polski w omawianych postępowaniach.

Szczegóły **odnośnie terminów** i zakresu szkoleń znajdują się poniżej.

Pojawiają się także charakterystyczne dla stylu urzędowego konstrukcje *w odpowiedzi na* i *w nawiązaniu do*. Co ciekawe, używane są one nie tylko jako formuły rozpoczynające urzędową odpowiedź, lecz funkcjonują także w tekstach informacyjnych w takim kontekście, który pozwala sądzić, że właściwie nabierają znaczenia ‘w związku z czym’:

W odpowiedzi na proces globalizacji i wyzwania stawiane przez odnowioną Strategię Lizbońską, polska administracja stoi przed wyzwaniem przejścia nowoczesnych wzorców polityki rozwojowej i usprawnienia procesów zarządzania przy równoczesnym podnoszeniu kompetencji kadr.

W odpowiedzi na zaproszenie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w październiku 2009 r. złożyliśmy wniosek o sfinansowanie usprawnienia [...]

W nawiązaniu do ustaleń z państwami darczyńcami, wielkość środków dostępnych w ramach Funduszu Kapitału Początkowego (ang. Seed money) zostanie zmniejszona z 10,67 mln euro do 2 mln euro.

„Partnerstwo dla Puszczy Białowieskiej” to stworzona przez Ministerstwo Środowiska platforma promocji Puszczy Białowieskiej zainicjowana **w nawiązaniu do** tegorocznych obchodów 600– lecia objęcia ochroną Puszczy Białowieskiej.

Uchybieniem leksykalnym (dopuszczalnym tylko w języku potocznym) jest charakterystyczne dla komunikowania urzędowego stosowanie rzeczownika *ilość* (zamiast *liczba*) w znaczeniu ‘miara tego, co może być liczone’:

Za kilogram zużytego sprzętu każdy mieszkaniec otrzyma odpowiednią **ilość** żarówek energooszczędnych według klimatycznego taryfikatora.

Zawarcie porozumienia było również wyrazem zaniepokojenia społeczności międzynarodowej stanem populacji małych waleni i drastycznym spadkiem **ilości** osobników.

W serwisie używa się wielu skrótowców, utworzonych od sformułowań anglojęzycznych. Autorzy tekstów zdecydowali się na dwojaki przytaczanie tych form. Skrótowce mają postać obcą, i dopiero w rozwinięciu używane są nazwy w polskiej postaci, np. ETAP to skrótowiec od *Environment Technology Action Plan*. W polskiej wersji na stronie Ministerstwa Środowiska określany jest jako *Plan Działań Unii Europejskiej na rzecz Technologii Środowiska*. Skrótowcem GIS (*Green Investment Scheme*) oznaczany jest natomiast *System zielonych inwestycji*. Przyjęcie zasady nie-tworzenia skrótowców od polskich tłumaczeń jest zapewne umotywowane tym, że przywoływane skrótowce obce są często używane w całej Europie w komunikacji między instytucjami, mają więc charakter oficjalny i obowiązujący w korespondencji urzędowej. Z jednej strony mamy tu do czynienia ze standaryzacją, ujednoczeniem, którego zadaniem jest uproszczenie i sprecyzowanie komunikatu. Jednak z drugiej strony, w sytuacji komunikowania urząd – obywatel, zasada ta obniża przejrzystość informacji. Trudno byłoby bowiem potencjalnemu odbiorcy, niewprawnemu w odczytywności skrótowców i niezaznajomionemu z ich znaczeniem, sprawnie zde-szyfrować zdania zawierające takie formy. Bez wiedzy o znaczeniu niełatwo jest odczytać nawet zdania z polskimi skrótowcami, np.: *Wsparcie z EOG i z Norwegii, Eko CD – POLiŚ w pigułce*.

W serwisie obecne są także zapożyczenia, które mają charakter cytatów. Zazwyczaj ich znaczenie wyjaśniane jest jednak w dalszej części tekstu:

Coraz popularniejsza staje się zasada tzw. **decouplingu**, czyli rozdzielenia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów.

Efektywne wykorzystanie zasobów (ang. **resource efficiency**) to polityka, której celem jest dbałość o zachowanie dóbr przyrodniczych dla przyszłych pokoleń przy jednoczesnym zachowaniu wysokiego poziomu życia społeczeństwa i efektywnie rozwijającej się gospodarki.

To już kolejna wielka firma zainteresowana poszukiwaniem niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego typu „**shale gas**” czyli gazu zgromadzonego w skałach, z których trudno go wydobyć, bez użycia skomplikowanej i drogiej technologii jeszcze nie stosowanej w Polsce.

Podobnie bywa, gdy w tekście pojawia się termin zapożyczony, związany z naukami o środowisku. Najczęściej zostaje on wyjaśniony przy użyciu uproszczonej definicji:

Kraje rozwinięte dążyć będą do zmobilizowania 100 mld dolarów na **mitygację** (czyli ograniczanie emisji) do 2020 dla wsparcia krajów rozwijających się.

Zdarzają się jednak zdania, które są mniej komunikatywne, ponieważ zawierają sformułowania ogólnikowe. Jest to charakterystyczne szczególnie w tekstach zamieszczanych w *Aktualnościach*, np.:

Wsparcie oparte będzie na różnych źródłach [...]

Barbórka w tym roku szczególnie mocno wpisana była w sprawy klimatu.

Adresatem informacji publikowanych w tym dziale jest właściwie każdy potencjalny czytelnik, obywatel, który może być zainteresowany pracą i działalnością ministerstwa. Teksty te powinny zatem nie tylko informować, ale także służyć promowaniu instytucji. Akcentuje się w nich działanie, wartości pozytywne i wskazuje na duży zasięg przeprowadzanych akcji i podejmowanych inicjatyw. W rezultacie w tych tekstach można zaobserwować wysoką frekwencję wyrazów modnych. W analizowanym materiale należy do nich np. przymiotnik *szeroki*, używany w popularnym znaczeniu ‘rozległy, znaczny, masowy’:

Piknik Naukowy, organizowany przez Centrum Nauki Kopernik, zgromadził po raz 15 **szerokie grono** dzieci i młodzieży [...]

W konferencji udział wzięło łącznie 99 osób reprezentujących **szerokie spektrum** podmiotów

Nadużywa się również wyrazu *aktualnie* w znaczeniu ‘obecnie, dzisiaj, teraz’:

Aktualnie w Polsce utworzono 23 parki narodowe, które zajmują powierzchnię 316 748 ha, co stanowi ok. 1% powierzchni kraju.

Najważniejsze wydarzenie w ramach sieci – Zgromadzenia Ogólne organizowane jest dwa razy do roku przez państwo **aktualnie** sprawujące Prezydencję w Radzie UE [...]

Wydarzenia odbywające się cyklicznie najczęściej określać się zwykło mianem *edycji*:

W dniach 17-20 listopada, pod hasłem: Technika dla klimatu Ziemi, odbyła się kolejna **edycja** Międzynarodowych Targów Ekologicznych POLEKO 2008.

Podczas piątej już **edycji** konferencji podjęto najbardziej aktualne tematy dotyczące kluczowych kwestii europejskiej energetyki.

Innym modnym słowem, które pojawia się w tekstach serwisu, jest *monitoring*, rzeczownik ten funkcjonuje już nawet w oficjalnych nazwach instytucji i programów związanych z ochroną środowiska. W Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska funkcjonuje *Departament Monitoringu* a system pomiarów stanu środowiska nosi nazwę *Państwowego Monitoringu Środowiska*. W publikacjach na stronie ministerstwa rzeczownik *monitoring* (lub *monitorowanie*) często używany bywa w znaczeniu ‘kontrolowanie, obserwacja’:

We wrześniu spodziewana jest publikacja przez KE Mapy drogowej (*Roadmap for a resource efficient Europe*) mającej wyznaczyć kierunki zmian w zakresie efektywnego wykorzystania zasobów, która wskaże wskaźniki dla efektywności wykorzystania zasobów oraz możliwości **monitoringu** ich zużycia.

W celu znalezienia ofert współpracy związanych z polskim Przewodnictwem w Radzie UE najlepiej systematycznie **monitorować** ogłoszenia publikowane na stronach internetowych resortu.

Zwraca uwagę częste używanie rzeczownika *polityka* w znaczeniu ‘sposób postępowania dotyczący czegoś, przepisy i zasady regulujące jakąś dziedzinę’. Pojawiają się w związku z tym sformułowania typu *polityka środowiskowa*, *polityka leśna*, *polityka łowiecka* itd.:

Międzynarodowy wymiar **polityki klimatycznej** obejmuje przede wszystkim realizację postanowień Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych [...]

Podczas spotkania zostanie omówiona **polityka klimatyczna** UE i państw partnerskich, przygotowania do Konferencji klimatycznej w Durbanie (COP17), a także specyficzne

problemy i potrzeby państw partnerskich dotyczące prowadzenia skutecznej **polityki ochrony klimatu**.

Do wyrażenia zdecydowanie nadużywanych należą także szablonowe określenia *przyjazny środowisku, przyjazny klimatowi* (w znaczeniu ‘nieszkodliwy’):

[...] w tym zaprezentowania najnowszego projektu ministerstwa wspierającego technologie **przyjazne klimatowi**: Akceleratora Zielonych Technologii.

Przedmiotem konkursu jest opracowanie komputerowej prezentacji na temat wpływu energii ze źródeł **przyjaznych środowisku** na klimat [...]

Promowanie **przyjaznych środowisku** postaw i zasad, zwłaszcza w takich sferach, które trudno jest regulować poprzez przepisy, a jeszcze trudniej kontrolować.

Do szablonów językowych należy także zaliczyć bardzo licznie występujące sformułowania z przymiotnikiem *globalny*, używanym w podstawowym znaczeniu ‘o zasięgu, znaczeniu ogólnoświatowym’:

Głównym celem nowego porozumienia jest ograniczenie **globalnego wzrostu** emisji do maksymalnie 2 stopni Celsjusza [...]

O efektywnym wykorzystaniu zasobów coraz częściej mówi się również w **kontekście globalnym**.

Przedstawiciele 193 państw oraz organizacji i instytucji z całego świata w trakcie intensywnych negocjacji pracowali nad nową **globalną strategią** [...]

Bardzo wysoką frekwencją mają także sformułowania zawierające określenie *zrównoważony*, zaczerpnięte z funkcjonującego w polityce pojęcia *zrównoważony rozwój* (ang. *sustainable development*). Pojęcie to ma konkretne znaczenie – oznacza taki proces integrowania działań, który ma zagwarantować zaspokajanie teraźniejszych i przyszłych potrzeb społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej.⁷ Jednak w tekstach publikowanych na stronach ministerstwa produktywnie wykorzystuje się przydawkę *zrównoważony*, określając nią różne dziedziny i zjawiska. Prowadzi to do powstawania szeregu szablonowych, ogólnikowych sformułowań:

Wymiana doświadczeń i poglądów dotyczących **zrównoważonego i ekologicznego transportu** były głównymi tematami odbywającej się w Szczecinie międzynarodowej konferencji [...]

⁷ Pełna definicja znajduje się w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska: Dz.U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627.

Koncepcja „zielonych korytarzy” charakteryzuje się **zrównoważonymi rozwiązaniami logistycznymi**, harmonijnym systemem zasad, efektywną i strategicznie zlokalizowaną infrastrukturą.

Celem konwencji jest ochrona różnorodności biologicznej, **zrównoważone użytkowanie** jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych [...]

Z „szarej”, tradycyjnej, na „zieloną”, **zrównoważoną** – musi zmienić się globalna **gospodarka**.

W analizowanych tekstach z rzadka obserwujemy uchybienia ortograficzne. Zdarzają się błędne zapisy przedrostków z rzeczownikami, zamiast pisowni łącznej stosuje się rozdzielną lub zapis z łącznikiem:

Przy organizacji spotkań i wydarzeń w sposób ekologiczny szczególna uwaga powinna zostać zwrócona na [...] unikanie tzw. „**mini produktów**” [...]

Główny Geolog Kraju, przyjmując meldunek górniczy dyrektora PIG-PIB podkreślił wagę, jaką dla funkcjonowania Państwa mają realizowane przez Instytut prace zmierzające do oceny możliwości i bezpieczeństwa geologicznego składowania dwutlenku węgla czy koordynacji systemu ostrzegania przed **geo-zagrożeniami**.

Błędnie zapisywane jest także sformułowanie *lata 70.*:

W związku z tym Rada Europy w **latach 70-tych** ubiegłego wieku rozpoczęła negocjacje, które zakończyły się podpisaniem 19 września 1979 r. w Bernie umowy międzynarodowej [...]

W latach **70-tych** XX wieku odkryto szkodliwe właściwości PCB.

Widoczna jest tendencja do stosowania wielkich liter z przyczyn grzecznościowych, także w nazwach godności, tytułów, funkcji (nawet gdy występują one w formie niepełnej):

[...] a Joanna Kopczyńska, **Naczelnik Wydziału** w tym samym departamencie przedstawiła najważniejsze cele i zamierzenia w perspektywie finansowej na lata 2014 – 2020.

Witamy Państwa na nowej stronie dla **Nauczycieli**.

Józef Neterowicz, **Ekspert** ds. energii odnawialnej Związku Powiatów Polskich.

Na dzisiejszym posiedzeniu **Rząd** zajął się omówieniem aktów prawnych dotyczących odpadów komunalnych, opakowań, jakości powietrza oraz gospodarki finansowej NFOŚiGW i funduszy wojewódzkich.

Podsumowanie

Przegląd tekstów zamieszczanych przez Ministerstwo Środowiska w sieci internetowej prowadzi do kilku wniosków i refleksji językowych. Przede wszystkim należałoby stwierdzić, że w komunikowaniu elektronicznym urzędu z obywatelami (podobnie jak w komunikacji pozasieciowej) dominuje język urzędowy, szczególnie tam, gdzie dla sprawnego informowania wymagana jest rzeczowość i rzetelność. Widoczne są więc dwie istotne cechy stylu urzędowego: standaryzacja tekstów i dążenie do precyzji wypowiedzi (Wojtak, 1993, s. 153-158). Również relacja między urzędem a obywatelem zasadniczo pozostaje formalna, komunikaty są więc bezosobowe i nieemocjonalne.

Jednak znakiem czasu jest różnicowanie językowe komunikatów, które wymuszone jest specyfiką kanałów przekazu. W obrębie jednego serwisu internetowego pracownicy ministerstwa używają nie tylko języka urzędowego, kształt wypowiedzi podporządkowują celowi komunikacyjnemu i korzystają z różnych form publikowania. Istotny wydaje się także fakt, że komunikowanie to nie tylko nie jest jednostronne, ale wręcz, przez wykorzystanie cech hipertekstu, urząd dąży do kontaktu z obywatelem. Jest to zapewne konsekwencją obecnego sposobu funkcjonowania urzędów i demokratyzacji obyczajów. Instytucje dbają o swój wizerunek w społeczeństwie, a do ich obowiązków należy także promowanie, propagowanie i wzbudzanie zainteresowania potencjalnych petentów.

Należałoby także zauważyć, że pod względem poprawności językowej w komunikowaniu sieciowym Ministerstwa Środowiska nie ma znaczących uchybień. Teksty konstruowane są na ogół poprawnie, choć zdarzają się błędy składniowe, powtórzenia i uchybienia interpunkcyjne. Konwencja komunikowania urzędowego przejawia się bowiem w tendencji do tworzenia zdań rozbudowanych i przesyconych informacją. Charakterystyczną cechą analizowanego materiału jest też stosowanie wyrazów modnych i szablonowych konstrukcji. Mamy więc do czynienia z sytuacją, w której oficjalność przekazu narzuca twórcom publikacji konieczność pisania w stylu urzędowym, ale z drugiej strony można zaobserwować rozluźnienie tej konwencji, ponieważ sprzyja temu charakter medium i autopromocyjny cel funkcjonowania serwisu.

Bibliografia

- Gajda, S. (1993). Styl naukowy. W: J. Bartmiński (red.), *Współczesny język polski. Encyklopedia kultury polskiej XX wieku* (s. 173–189). T. 2. Wrocław: Wydawnictwo Wiedza o Kulturze.
- Głowiński, M. (1993). Nowomowa. W: J. Bartmiński (red.), *Współczesny język polski. Encyklopedia kultury polskiej XX wieku* (163–172). T. 2. Wrocław: Wydawnictwo Wiedza o Kulturze.
- Grzenia, J. (2004). Strona www jako forma dialogowa. W: M. Kita, J. Grzenia (red.), *Dialog a nowe media* (s. 22–31). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Grzenia, J. (2006). *Komunikacja językowa w Internecie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Nowak, P. (2006). Informowanie w przestrzeni komunikacji medialnej. W: A. Narusiewicz-Duchlińska, M. Rutkowski (red.), *Nowe zjawiska w języku, tekście i komunikacji* (s. 250–257). Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- Porębski, L. (2008). Wykorzystanie Internetu w procesach komunikacji politycznej. W: M. Wawrzak-Chodaczek (red.), *Komunikacja społeczna w świecie wirtualnym* (s. 141–152). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Dz.U. nr 62, poz. 627.
- Wojtak, M. (1993). Styl urzędowy. W: J. Bartmiński (red.), *Współczesny język polski. Encyklopedia kultury polskiej XX wieku* (s. 147–162). T. 2. Wrocław: Wydawnictwo Wiedza o Kulturze.
- www.mos.gov.pl

LANGUAGE OF THE MINISTRY OF THE ENVIRONMENT WEBSITE

Abstract

The article presents an analysis of linguistic methods of communication present on the official website of the Polish Ministry of the Environment. Described are the language and style of communication used in the main part of the website and in the content of Ministry's entries on the social networking site – Facebook. A separate chapter was dedicated to the linguistic correctness of texts the authority directs to Internet users.

Keywords: Internet, Ministry of the Environment, linguistic correctness

Abstrakt

W artykule przedstawiono analizę językowych sposobów komunikowania na oficjalnej stronie internetowej polskiego Ministerstwa Środowiska. Opisano język i styl komunikowania w głównej części serwisu oraz we wpisach ministerstwa na portalu społecznościowym Facebook. Osobną część poświęcono poprawności językowej tekstów kierowanych przez urząd do internautów.

Słowa kluczowe: internet, ministerstwo środowiska, poprawność językowa